

Завдання I етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії
2026-2027
9 клас

1. Встановіть 5 відповідностей між історичними особами та фактами їхніх біографій.
Зверніть увагу, що решта варіантів з іменами історичних осіб зайві (0-5 балів):

1. Послушник Мотронинського монастиря, запорозький козак, який став одним з очільників масштабного повстання на Правобережжі, був проголошений повстанцями гетьманом і князем смілянським, а згодом засуджений російською владою до довічного заслання.
2. Військовий інженер та шляхтич, бригадний генерал у війні за незалежність США, ініціатор «Поланецького універсалу», очолив масштабне національно-визвольне повстання, Найвищий начальник збройних сил і національний герой по обидва боки океану.
3. Видатний український письменник, масон, майор російської армії, командир козацького ополченського полку, один з «батьків» українського театру
4. Уродженець Женеви, композитор, музикознавець і мислитель-сентименталіст епохи Просвітництва, який ідеалізував «природний стан» людини, був автором новаторських педагогічних трактатів та ідеологом радикальної народної влади.
5. Дочка Петра I, яка здобула імператорський престол унаслідок палацового перевороту, уклала таємний шлюб із колишнім козаком-хористом і під його впливом відновила інститут гетьманства на українських землях.

Пропозиції для вибору (варіанти відповідей):

А. Максим Залізняк,	Д. Тадеуш Костюшко,
Б. Жан-Жак Руссо,	Е. Григорій Сковорода,
В. Єлизавета Петрівна (Єлизавета I),	Є. Наполеон Бонапарт,
Г. Іван Котляревський,	Ж. Тарас Шевченко,
Ґ. Джордж Вашингтон,	З. Олівер Кромвель.

2. Впишіть до поданих нижче визначень відповідні терміни (0-10 балів).

1. (_____) – перехід від ручного, ремісничо-мануфактурного виробництва до великого машинного фабрично-заводського.
2. (_____) – представники таємних товариств у Російській імперії, які готували державний переворот, що завершився невдалим збройним повстанням у 1825 року.
3. (_____) – учасники народно-визвольної боротьби в Галичині, Закарпатті та Буковині у XVI — першій половині XIX ст.
4. (_____) – релігійно-етичний рух, учасники якого об'єднувалися в таємні ложі та сповідували ідеї морального вдосконалення людини й об'єднання людства у братерський союз.
5. (_____) – ідейний і художній напрям у культурі Європи кінця XVIII — першої половини XIX ст., для якого характерні ідеалізація минулого, інтерес до фольклору та міфології, піднесення почуттів над розумом.
6. (_____) – офіційне повстання проти короля, на яке мала право шляхта Речі Посполитої для захисту своїх прав і свобод.
7. (_____) – піхотинець французької та інших армій, озброєний кременевою рушницею (fusil).
8. (_____) – історична спільність людей, об'єднаних єдиною мовою, територією, економічним життям, культурою та самосвідомістю.

9. () – політична ідеологія, що виступає за збереження існуючого суспільного ладу, традицій та цінностей, заперечуючи радикальні зміни.
10. () – глобальний процес швидкого зростання міст і міського населення, а також підвищення ролі міст у розвитку суспільства.

3. На зображенні нижче представлено головний убір. Дайте відповідь на подані питання:

Вкажіть символом якої великої європейської події кінця XVIII століття став цей предмет? Що він уособлював? Який вплив мали ідеї цієї події на подальший розвиток європейських країн? (0-10 балів)

4. Заповніть пропуски у тексті (0–4 бали). Вкажіть, з якого історичного документа взято цей уривок та яка таємна організація його створила? Яким бачили політичне та соціальне майбутнє українських земель автори цього документа? (0–6 балів)

«І встане 1) () із своєї могили, і знову озветься до всіх братів своїх 2) (), і почують крик її, і встане Слов'янщина, і не позостанеться ні 3) (), ні царевича, ні царівни, ні князя, ні графа, ні герцога, ні сіятельства, ні превосходительства, ні пана, ні боярина, ні 4) (), ні холопа — ні в Московщині, ні в Польщі, ні в Україні, ні в Чехії, ні у хорутан, ні у сербів, ні у болгар.»

5. Стисло поясніть, як ви розумієте сенс кожного з наведених висловів. Що мали на увазі автори цих афоризмів? (0-10 балів):

1. «Держава — це я!» (Людовік XIV)
2. «Коли Париж чхає, вся Європа застуджується» (Клеменс фон Меттерніх)
3. «Мета виправдовує засоби» (Нікколо Макіавеллі)
4. «Кохайтесь, чорнобриві, та не з москалями, / Бо москалі — чужі люде, роблять лихо з вами» (Тарас Шевченко)
5. «Поділяй і владарюй» (Античний принцип імперської політики)

6. На поміщеній нижче відомій карикатурі кінця XVIII ст. зображено трьох монархів, які схилилися над картою, розкладеною на столі. Дайте відповіді на подані нижче запитання (0-10 балів):

- 1) Які історичні події зображено на карикатурі?
- 2) Які монархи (і яких держав) беруть участь у цих подіях?
- 3) У які роки відбувалися ці події (вказіть дати всіх етапів)?
- 4) Чому автори карикатури зобразили монархів саме в такому вигляді?
- 5) Які геополітичні наслідки мали ці події для українських земель?

7. Установіть відповідність між історичними діячами зображеними на портретах та фактами їхніх біографій. Зверніть увагу, у переліку поміщено три біографічні факти, які із зазначеними тут особами не пов'язані. (0-10 балів)

1.

2.

3.

4.

5.

А. Очолював Континентальну армію під час війни за незалежність своєї країни.

Б. Був автором «Книги буття українського народу» (Закону Божого).

В. Скасував республіку та урочисто проголосив себе імператором у 1804 р.

Г. Уклав Гадяцьку угоду з Річчю Посполитою, намагаючись створити Велике князівство Руське.

Ґ. Здобув блискучі військові перемоги в битвах під Жовтими Водами, Корсунем та Пилявцями.

Д. Ініціатор освітньої реформи, яка передбачала створення розгалуженої мережі початкових шкіл.

Е. Головував на установчому конвенті у Філадельфії, який розробив і ухвалив першу писану федеральну конституцію.

Є. Уклав військово-політичний союз із

Московським царством на
Переяславській раді 1654
р.

Ж. Очолював Комітет
громадського порятунку
та розгорнув масовий
терор проти політичних
опонентів.

З. Ініціював створення
збірника цивільного права,
що заклав основи
сучасного європейського
законодавства.

И. Видатний історик,
автор наукових праць
«Богдан Хмельницький»,
«Мазепа» та «Руїна».

І. Був українським
гетьманом, який підняв
антимосковське повстання
та уклав таємний союз зі
шведським королем
Карлом XII.

Ї. Приєднала до своєї
імперії територію
Галичини.

8. Перед вами портрети чотирьох історичних діячів, які очолювали визвольні чи опозиційні рухи на українських землях. Один діяч випадає з цього логічного ряду. Назвіть усіх поданих історичних осіб та вкажіть чий портрет є ЗАЙВИМ. Свій вибір обґрунтуйте (0–10 балів).

1.

2.

3.

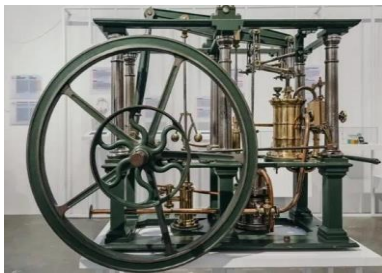

4.

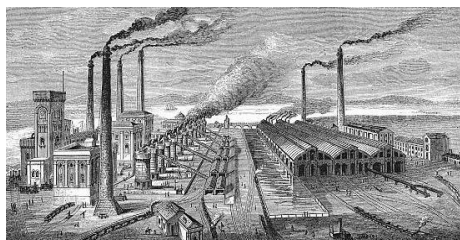
9. Уявіть, що Ви – один із засновників гуртка «Руська трійця» у 1830-х роках у Львові.

Вкажіть, що спонукало Вас до створення альманаху «Русалка Дністрова»? З якими перешкодами від влади та консервативного духовенства Ви зіткнулися під час його видання? Чи вважаєте Ви, що Ваша праця мала успіх, і яке її загальне значення для українського національного відродження? Свою відповідь обґрунтуйте (0-10 балів).

10. Проаналізуйте подані зображення. Дайте відповідь на подані нижче питання:

1.

2.

3.

Поміркуйте, яке поняття об'єднує зображене на них. Визначте часові рамки періоду, характеризуючи який слід використовувати це поняття. Який вплив на українське суспільство, соціальну структуру та економіку мали ці явища? (0-15 балів)